

Toivo Tulevi lühiballetis "Cruz" soleerib Rahvusoper Estonia laval Marina Chirkova. FOTO: MARKO MUMM

Uut eesti teatrimuusikat omanäolistelt meestelt

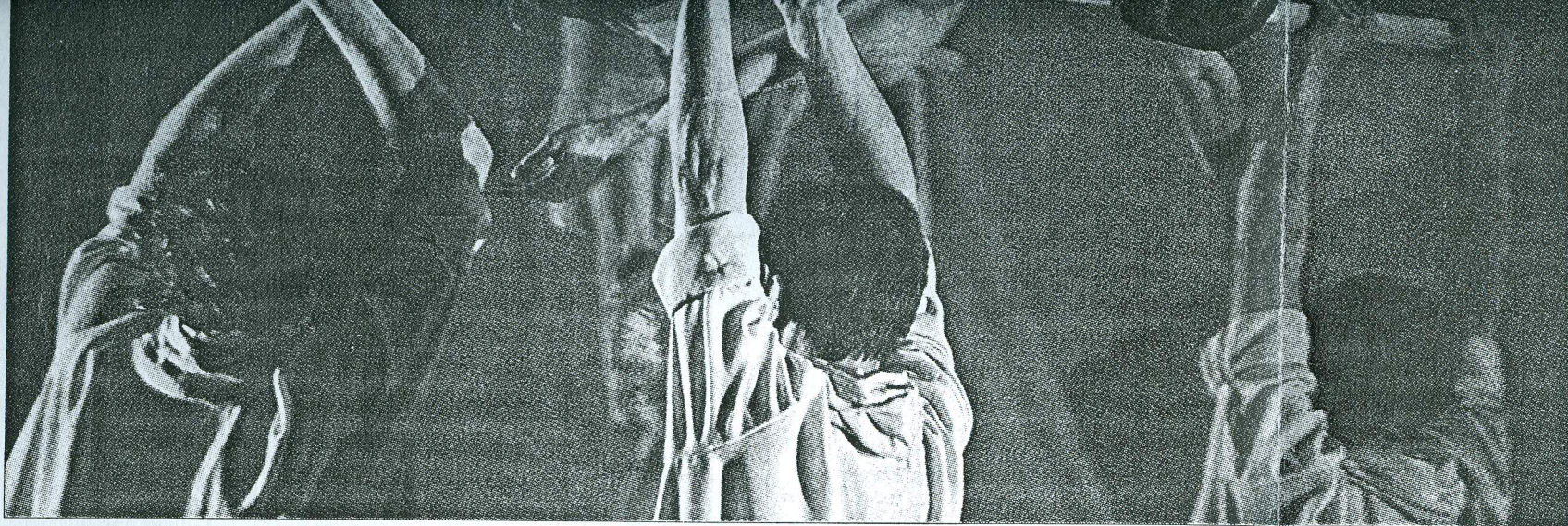
Elena Lass
muusikateaduse üliõpilane

MUUSIKA ▶ Ei juhtu just iga päev, et Estonias esietendub kaks balletti ja kaks ooperit kolmelt eesti balletiotsalt. Homme ja

- ▶ Eino Tamberg lõi balletist ja ooperist koosneva kaksikteose "Peeglmängud"
- ▶ René Eespere kirjutas ooperi, Toivo Tulevi debüteeris balletiga

rõõm ja kurbus, kuid samas pole võimelised tundma armastust. Balleti "Elutants" pealkirja sai Tamberg Edvard Munchi samanimelise maali järgi. Sisuks on naise poolt ette kujutatud mehe otsing teises, kuuftluste

jääb, leian ma, et hinge sügavusest kõnelemine ei või õnnestuda, kui ei viibita sügava rahu seisundis." Muusika on ilmselt parim aimatav kommentaar sõnadega mittekommenteeritavaile värssidele.

Toivo Tulevi lühiballetis "Cruz" soleerib Rahvusoper Estonia laval Marina Chirkova. FOTO: MARKO MUMM

Uut eesti teatrimuusikat omanäolistelt meestelt

Elena Lass
muusikateaduse üliõpilane

MUUSIKA ▶ Ei juhtu just iga päev, et Estonias esietendub kaks balletti ja kaks ooperit kolmelt eesti heliloojalt. Homme ja ülehomme on Rahvusoperis Eino Tambergi, Toivo Tulevi ja René Eespere lavateoste maailmaesietendused. Äsja lõppenud Eesti Muusika Päevad saavad endale mõttelise sabapikenduse lisasündmuse "Peegeldused".

Rahvusoper on eesti heliloojatelt viimastel aegadel tellinud lavateoseid, senini siiski mitte kuigi ulatuslikke. Eelmisel aastal toimus lühiballettide õhtul

- ▶ Eino Tamberg lõi balletist ja ooperist koosneva kaksikteose "Peeglimängud"
- ▶ René Eespere kirjutas ooperi, Toivo Tulevi debüteeris balletiga

"Mobile Nova" kuus esmaettekannet. Sel aastal heliloojate liidult tellitud teostest tuleb ettekandele kolm lavateost.

Tellimus lubas autoritel luua teos ilma sisu puudutavate ettekirjutusteta. See andis Eino Tambergile soodsa juhuse teoks teha oma ammused ideed. Kaksikteose "Peeglimängud" läbivaks võtmefiguuriks on autoril kaua meeles mõlkunud peegli

kujund. Nii lavastuv lühiooper "Inimeseks tahaks saada" kui ka ballett "Elutants" on heliloojal omas žanris neljandad. Ooperi libretos kasutab Tamberg stseen Juhan Viidingu ja Tõnis Rätsepa näidendist "Olevused". See on absurdilugu ebamääraste olendite soovist saada inimeseks. Selleks on neil muuseas eeldusi – nad tunnevad inimestele sarnaseid tundeid nagu

rõõm ja kurbus, kuid samas pole võimelised tundma armastust. Balleti "Elutants" pealkirja sai Tamberg Edvard Munchi samanimelise maali järgi. Sisuks on naise poolt ette kujutatud mehe otsing teises, kujutluste maailmas. Siit ka balleti algne pealkiri "Peegli sisse minek".

Lühiballett "Cruz" on Toivo Tulevi esimene teos lavamuusika žanris. Suuremat osa aluseks olevast tekstist (värsid ja kommentaarid neile Püha Juan de la Cruz'ilt) me laval ei kuulegi. Püha Juan: "Olen tundnud teatud sisemist soovimatust värssidele selgitusi lisada. Kuivõrd nad käsitlevad ainet, mille puhul tavaliselt sõnadest väheks

jääb, leian ma, et hinge sügavusest kõnelemine ei või õnnestuda, kui ei viibita sügava rahu seisundis." Muusika on ilmselt parim aimatav kommentaar sõnadega mittekommenteeritavale värssidele.

René Eespere esimese ooperi "Gurmaanid" sünnilugu on seotud seda esitavate solistidega. Milles seisneb tegelaste gurmaanlus? Millega siis tegelikult kaubeldakse toimuval oksjonil? Lavastaja ja libretisti Ervin Öunapuu loodud süžee mitmetahulisus ja mõistulisus ei luba seda kindlasti üheselt tõlgendada, sellest kõigest tuleb ise osa saada.